

Espoon ympäristöyhdistys
Pappilantie 5
02770 Espoo
espyy.ry@kolumbus.fi

7.1.2008

**Kaupunkisuunnittelulautakunta/
Tekninen ja ympäristötoimen kirjaamo
PL 4
02070 Espoon kaupunki
tyt.kirjaamo@espoo.fi**

Mielipide Kalajärvenkallioiden asemakaavan (720900) valmisteluaineistosta

Espoon ympäristöyhdistys on jo aikaisemmassa vaiheessa (24.5.2006) kommentoinut Kalajärvenkallioiden alueen luontoselvitystä. Yhdistys on myös toimittanut kaupunkisuunnittelukeskukselle aineistoja Kalajärvenkallioiden sekä muiden lähiseudun metsien luonnonsuojeluarvoista.

Jäljempänä kommentoidaan lyhyesti vain kaavan valmisteluaineistoon sisältyvien alustavien maankäyttösuunnitelmien vaikutusta kaava-alueiden ja sen lähialueiden huomattaviin luontoarvoihin.

Kaava-alueen luontoarvojen tunnistaminen

Pidämme edelleen alueelle tehtyä luontoselvitystä sekä etenkin sen pohjalta tehtyjä johtopäätöksiä yksipuolisina ja puutteellisina. Kaavan valmistelussa ei ole selvästikään osattu tai haluttu hahmottaa sitä, että nyt rakennettavaksi aiottu alue on osa laajempaa luonnontilaisen kaltaisista kangas- ja kalliometsistä sekä muutamista luonnontilaisista soista muodostuvaa luontoaluetta. Tämän kaava-alueen etelä-, ja länsipuolelle jatkuvan alueen laajuus on yli 50 hehtaaria ja sitä voi hyvin pitää maakunnallisesti arvokkaana luontoalueena. Alueen luonnonsuojelubiologista arvoa nostaa myös se, että sama alue toimii osana maakunnallisesti tärkeää metsäekologista ”käytävää.”

Kaavan vaikutuksia arvioitaessa tulisi huomioida myös esitettyjen rakentamisratkaisujen vaikutus tähän laajempaan luontoalueeseen. Itse kaavassa tulisi mahdollisuuksien mukaan välttää nykyisen luonnontilaisen alueen supistumista ja sen turhaa pirstomista. Käytännössä tämä merkitsisi sitä, että mahdollinen tuleva rakentaminen olisi mahdollisimman tiivistä ja lähinnä olemassa olevaa asutusta täydentävää.

Luonnontilaisten kallio- ja kangasmetsien sekä vaateliaan kääpäälajiston huomiointi kaavassa

On huolestuttavaa, että Espoon kaavoituksessa ei tunnisteta sitä, milloin rakentamista ohjataan luonnontilaisen tai luonnontilaisen kaltaisiin kallio- ja kangasmetsiin, joiden lisäsuojelun yleinen valtakunnallinen tarve on todettu muun muassa Etelä-Suomen metsäluonnon monimuotoisuusohjelmassa (METSO).

Kaupunginsuunnittelulautakunnassakin olisi hyvä miettiä sitä, miten on mahdollista, että tällaiset olennaiset luontoarvot eivät millään tavalla nouse esille alueella tehdyissä virallisissa luontoselvityksissä. Sama rakenteellinen ongelma koskettaa lukuisia muita Espoon kaava-alueiden luontoselvityksiä.

Kaava-aineistoihin tulisi sisällyttää myös Espoon ympäristökeskuksen monistesarjassa julkaistu Espoon Kalajärven kääpäselvitys (Espoon ympäristökeskus monistesarja 1/2006). Julkaisuun on koottu tietoja luonto- ja lajiharrastajien vapaaehtoistyönä tekemistä kääpäselvityksistä Kalajärvenkallioiden pohjois- ja koillisosassa sekä Vihdintien pohjoispuolisilla alueilla. Kohtuullista on myös edellyttää, että tämän selvityksen tulokset myös huomioidaan kaavassa.

Käävät on todettu valtakunnallisesti lajiryhmäksi, jonka esiintymisen perusteella voidaan tehdä melko luotettavia arvioita jonkun metsäalueen luonnonsuojelullisesta merkityksestä vaateliaan lahottajalajiston kannalta. Etenkin karummilla metsätyypeillä tämä lajiryhmä tuottaa huomattavasti olennaisempaa tietoa kaava-alueiden luontoarvoista, kuin vaikkapa liito-oravia, lintuja tai lepakoita koskevat selvitykset.

Alueelta kahden vuoden melko epäkattavien selvitysten perusteella tehdyt havainnot vaateliasta lahottajasienilajistosta todistavat sen, että Kalajärvenkallioiden alueella on jopa huomattavaa merkitystä vaateliaan, vanhoista metsistä ja lahoppuusta riippuvaisen lajiston suojelulle. Näin korkeat luonnonsuojelullisesti arvokkaiden metsien indikaattorilajien tiheydet kertovat selkeästi siitä, että alueen metsillä on huomattavaa merkitystä vanhojen metsien lajistolle.

Alueella tehdyt kääpäselvitykset kattavat vain osan Kalajärvenkallioiden kaava-alueesta. Olisikin paikallaan, että kaupunki teettäisi alueelta syksyllä 2008 kattavan kääpäselvityksen. Samalla olisi syytä selvittää myös muiden Kalajärven ympärillä sijaitsevien, merkittävästi lahoppuuta sisältävien kallio- ja kangasmetsien merkitys kyseiselle lajiryhmälle.

Maakunnallisten ekologisten yhteyksien turvaaminen toimivina ja riittävän laadukkaina

Kalajärvenkallioiden alustavat maankäyttösuunnitelmat eivät huomioi riittävästi Kalajärven itäpuolella sijaitsevaa tärkeää metsäekologista yhteyttä. Tämä metsäekologinen yhteys yhdistää Nuuksion järviylängön Espoon ja Vantaan rajaseuduilla sijaitsevaan Vestra-Petikon noin 25 neliökilometrin laajuiseen luonto- ja virkistysaluekokonaisuuteen. Esitetty rakentaminen kaventaa tätä vähintäänkin maakunnallisesti tärkeää metsäekologista yhteyttä juuri sen kapeimmalta kohdalta Vihdintien eteläpuolelta.

Nykyisen laadukkaan metsäekologisen yhteyden säilyttäminen toimivana Kalajärven ”pullonkaulassa” vaatisi Tremanskärrin lounaispuolelta alkunsa saavan ja Kalajärvenrannan luoteispuolelle jatkuvan metsäalueen säilyttämistä pääosin rakentamattomana sekä samalla metsänkäsittelyn ulkopuolella. Kalajärvenkallioiden poikki kulkeva metsäekologinen yhteys tulisikin merkitä kaavassa joko suojelualueeksi tai vähintään luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeäksi alueeksi.

Kaavailuista maankäyttösuunnitelmista ongelmallisimpia tämän metsäekologisen yhteyden toimivuudelle ovat kaksi pohjoisinta AO-aluevarausta. Vähintäänkin nämä varaukset tulisi jättää pois kaavasta. Vastaavasti muuta kaava-alueen länsiosaan esitettyä rakentamista tulisi supistaa länsiosastaan merkittävästi.

Metsäekologisen yhteyden laadullinen heikkeneminen kaavaillun rakentamisen välittömien ja välillisten vaikutusten seurauksena on ilmeistä. Yhteys tulisi säilyttää toimivana mänty- ja kuusivaltaisten metsien lajiston osalta. Nyt esitetty rakentaminen heikentää metsäekologisen yhteyden laatua sekä kuusi- että mäntymetsien osalta. Yhteys heikkenee etenkin niiden lajien osalta, jotka käyttävät elinympäristöinä vanhoja kuusivaltaisia metsiä ja kuusilahopuuta.

Olemme kiinnostuneet tapaamaan alueen kaavoituksesta vastaavia suunnittelijoita maankäyttösuunnitelmien täsmentämisen merkeissä.

Espoon ympäristöyhdistyksen puolesta,

Stephen Venn
Puheenjohtaja

Päivi Hagner
Sihteeri